

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-6 szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órákor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 72. szám.

Hétfő, március 30.

Magyarok és németek.

Budapest, március 29.

Ha az „allddeutsch mozgalom“ lapjai úgy Magyarországon, mint Ausztriában, de kivált Németországban, maguk is édes-fanyar képet vágnak ama fejtegetésekhez, melyeket Bülow német birodalmi kancellár adott elő multkor a német birodalmi gyűlésben a pángermán izgatásról, úgy az csak természetesen és magától értendő és nem tartanánk tovább érdemesnek a fáradságra, hogy visszatérjünk e sajtóközlegek tehetetlen magaviseletére, ha komolyabb német lapok is, köztük pláne még a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ is, nem hangoztatnák a különbséget, mely egyrészt a magyarországi nemzetiségi izgatás elleni küzdelemben, másrészt Poroszország részéről a lengyeliség ellen folytatott küzdelemben fennforog. Csodálatosképpen azt hangoztatják, hogy a lengyelek nyíltan követnek szeparatiztikus célokat, míg nálunk különösen az állítólag üldözött allddeutschok folyton hangsúlyozzák magyar hazafiaságukat.

Hát nem olyan egészen egyszerű a dolog, mert hiszen a lengyelek is folyton hangoztatják, legalább magában a porosz országgyűlésben, hogy Poroszország polgárainak érzik magukat és ugys cselekszenek. És ha mégis — és talán nem is éppen igazságtalanul — igazi érzelmükre következtetést vonnak le, szavaik és tetteik közt nemcsak különbséget állítanak fel, hanem éppenséggel ellentétet akarnak felismerni, már akkor Magyarországnak is meg kell engedni, hogy ugyanolyan előrelátást követhessen és fogadkozások és cselekvések közt különbséget tehessen.

Mert hiszen magától értendő, hogy egy raffinirozott agitátor nem leplezi le egyenesen igazi szándékait és céljait, hanem lassan készíti elő a nép megszokott nézeteinek ugyszólván morzsánsként való megváltoztatását és azután azokból az állapo-

tokból, melyeket ő teremtett, csekély segítséggel engedi kifejlődni a következményeket és ezért kell itt egy egészséges politika érdekében mindjárt kezdetben erélyesen fellépni. Mert ha valóban fozsinték az igazi magyar hazaszeretet fogadkozásai, akkor azoknak a németnyelvű magyaroknak éppen nem lehet kellemetlen, ha belső csatlakozásukat akarjuk előidézni a nemzethez, a nélkül, hogy nyelvi egyediségüket valóban csorbítanók.

Igazságtalanságról tehát itt szó sem lehet; csak a magyar nemzeti gondolat önvédelme ez, valamint a lengyelekkel szemben is csak a német állameszme védelméből járnak el. Ezért az összehasonlítás a poroszországi lengyel izgatás és a magyarországi pángermán izgatás közt tökéletesen helyes.

És ha még arra figyelmeztetnek bennünket, hogy Bismarck herceg egy csipős széljegyzettel a magyar politikuskok eljárását szolgabírói észjárásnak nevezte, mert ezek a politikuskok nem tesznek különbséget a zemetiségek közt, mert nem gondolnak arra, hogy ha egyszer a magyarság és a szlávtság közt összeütközésre kerülne a dolog, a németek a magyarokkal tartanának, akkor ismét kézenfekvő igazság hogy a magyarországi németek nyelvi és művelődési fenmaradásukat úgy őrzik meg legjobban, ha a lehető legszorosabban csatlakoznak a magyarsághoz.

Mert ha a szlávtság valóban nyer tulsulyban, akkor legelőször a németek vannak a biztos megsemmisülésnek szentelve, miként az eddigelé minden szláv községben bebizonnyítottan történt.

Az az eljárás tehát, melyet Bismarck herceg szolgabírói észjárásának nevezett, jól megfontolt igazságosság, melyben Magyarországon minden nyelvtörzset egyenlő mértékben részesítünk.

Az ő érdekükben van ez, valamint a mienkben is.

A közigazgatás egyszerűsítéséhez.

Vettük a következő sorokat:

Torontálmegyéneek árvaszéki elnöke most utazza be a vármegyét az árvauügy kezelésének ismertetése céljából és buzdítja a községi jegyzőket a vonatkozó miniszteri szabályzatok pontos és lelkiismeretes végrehajtására.

Ez nagyon szép dolog volna, a községi jegyzők szivesen is teljesítenék azt, ha ehhez fizikai idejük volna, mert nem képezlek oly községi jegyzőt, ki az árvák és elhagyatottak érdekeit szívére ne hordaná, de a 129.000/1902. számú B. M. rendelet végrehajtása az egész éven át egy egyént foglalkoztat és erre hivatott volna a községi község, azonban a legtöbb községben a községi község a földmives osztályból választatik, ki irni sem tud, de ha irni tud is, e fontos és sok írásbeli teendőt semmi esetre sem képes végezni; ilyenkor tehát a legtöbb esetben a községi jegyző köteles az árvauügyi munkákat teljesíteni; tudjuk pedig, hogy a jegyző márt roskadozik a munkahalmaz alatt és így, ha akarva nem akarva, a község teendőit is magára vállalja — amint azt magára vállalni kell — úgy a kívánt cél elérve nem lesz, mert a teendők pontos és lelkiismeretes végzésére ideje nincs.

Tehát oda kell hatnunk, hogy oly község választassék, ki a szükséges kvalifikációval bír, no de ha figyelembe vesszük, hogy a községi fizetések a legtöbb községben évi 100 koronán aluliak, úgy nem is várhatjuk azt, hogy ezen állást arra alkalmas egyén elfoglalhassa; első sorban tehát oda kell törekednünk, hogy a községi évi fizetés minimálisan 400 koronában állapíttassék meg, akkor lehet, reményünk arra is, hogy ezen állásért alkalmas egyének fognak pályázni; és kimondandó volna, hogy községi állást csak oly egyén foglalhat el, ki legalább 2 középosztályt végzett.

Tapasztalat szerint számos községben a községi irnok egyben megválasztott község is, mely körülmény szintén káros, mert a községi irnok, mint község, első sorban a községi teendőket fogja végezni, mert ezekért ő felelős és így ideje nem lesz az irnoki teendők teljesítésére, pedig

A „TORONTÁL“ tárcája.

Levelek.

Én magam sem vagyok az oly novelláknak barátja, a melyek levél formájában vannak írva. Meg tudnám számolni, azt hiszem, egyik kezemen hányat irtam ilyet életemben. Az itt közzétettnek jó hányadrésében én csak a fizikai munkát végeztem: a leírást. A levelek akképp kerültek hozzám, hogy egy régi-régi jó ismerősöm hozta hozzá ezekkel a szavakkal:

— Ti csak irjátok, folyton irjátok a novellákat. Az élet pedig mosolyog egyet, és — ő maga hozza létre azt színesen, harmonikusán, amit ti szüntelenül és nagyképu fantáziával megirtok. Ezek a levelek bizonyítják, hogy igaz, amit mondok . . .

I.

Kedves Mathieu bácsi,
— mielőtt eljöttem ide Vellierbe Aurélie nénihez látogatába, ön tréfás komolysággal megfegyegtetett:

— Jó leszes?

— Én mindenek előtt össze-visza csókoltam az én kedves nagybátyámat.

— Természetesen. Nagyon jó leszek — feleltem azután.

— És vigyázasz a szivedre is?

Idén, tavasszal voltam tizenhét éves, de még ilyet nem kérdeztek tőlem. Most megvallom, amit bácsikám égő arcomról abban a szempillantásban leolvasható, hogy: zakatolni kezdett menten éppen a szívem. Még mostanáig

sem tudom megfejteti, miképp tudta ajkamat elhagyni a felelet:

— Igen, bácsikám. Vigyázok a szívemre is. Természetesen . . .

— És ön megerőgatta a hajamat s mosolyogva mondta:

— No, tizenhét éves korban ez nem épp szerfölött természetes . . .

— Eddig tart a mi, bucszkodásunk előtt lejátszódtat beszélgetésünk. És most? . . . És most ismét zakatol a szívem, nagyon, sokkal jobban, mint akkor, pedig . . . pedig . . . talán nincs is már meg . . . elvesztettem.

Nem vagyok képes teljes pontossággal elmondani a részleteket, kedves Mathieu bácsi. Oly szaggatottan adom elő, amilyen két hét óta, hogy itt vagyok Aurélie néniénél, az életem.

— Tessék csak elképzelni, már a második ki toppan egyszer csak életem ezen a vellieri híres „főutcán“? . . . Paul, Paul, a Yuward néni fia. Valami folyót szabályoznak erre felé s a miniszterium megbízásából ő, aki mérnök, vezeti a munkálatokat. Abban a pillanatban eszembe jutottak a boldog gyermekkori idők . . . Én öt-hat éves voltam, Paul tíz-tizenkét esztendő, együtt játszadoztunk, kergettük az aranyos szárnyu lepkeket. És Mathieu bácsi, meg Paul anyja, Yuward néni nem egyszer fenyegettek meg tréfálódzva:

— Menyasszony — meg vőlegény korotokban is így kergették majd egymást? . . .

— És most csak öntől, meg Yuward nénitől függ, teljesedjék-e szívünk egyetlen vonagló vágya: menyasszony, vőlegény legyen-e belőlünk.

Paul szeret engem. Én nagyon őt. Tegyenek boldoggá bennünket. Önnek, kedves nagybátyám,

szintén gyermekkori ismerőse Paulnak az édes anyja. Beszéljen vele, hogy adja ránk ő is áldását. Paul irt neki. Elmondott mindent.

Esdeklek, minél előbb adjon választ

mindig szerető és engedelmes

hugának:

Hermine nek.

II.

Édes jó anyám,

— a magas kormány rendeletére ide küldtek a világ háta mögé vizet szabályozni. Mondhatom, teljes három hétig éppenséggel nem tartoztam a köztársaság hálás gyermekei közé. Ha kerek e földön van még ily unalmas és elhagyott fészék, mint Vellier, akkor . . . no akkor belőlem egy esztendő multán legalább is közmunkauügyi miniszter lesz.

— Most pedig mégis ez az egész világnak a legkedvesebb, legszeretetremlőbb helye . . .

Anyám, édes jó anyám, a fiad szerelmes. Először és szíve legmélyén. Itt nyaral a nagynénjénél Hermine, a mi Hermineünk, akiről, mikor gyermekkorunkban együtt játszadoztunk, te is annyiszor mondtad:

— Még a menyem léssz! . . .

Engedd meg, édes jó anyám, hogy most valóban így legyen. Szeretjük egymást s a te jószágos lelked bizton szeretni fogja azt, aki a te fiadnak a mindene.

Beszélj Hermine bácsijával. Tudod, hogy morózus öreg ur. Ne akadékoskodjék. A te meleg beszéded meg fogja őt győzni.

Várva várja válaszodat

a te hálásan szerető fiad:

Paul.

A „Hivatalos Melléklet“ 57-ik számával.

az ilyen közgyám tulajdonképen a jegyző irnoka volna és be fog következni azon eset, hogy a jegyző mellett van egy irnok, de ezt, mint ilyen, nem használhatja.

Még egy figyelembe veendő körülményt tartok felemlítendőnek: A községi közgyám egyúttal községi előjáró, előjárónak pedig csak oly egyén választható meg, ki ezen községben, melyben megválasztatik, választói joggal is bír; már pedig nagyon sok községben nincs oly választó, ki a közgyámi írásbeli teendőket elvégezni képes volna és így oda importálni a mai törvények és rendeletek betartása mellett alkalmas egyént nem lehet, tehát ez irányban is szükséges volna az intézkedés.

Egy jegyző.

A fentiekre az a megjegyzésünk, hogy az előadott kifogások talán még koraiak, mert alig 3 havi tapasztalat áll rendelkezésre. Csak az év második fele fogja megmutatni, hogy az egyszerűsítés mennyiben válik be a közigazgatási életben. Szerzett információink alapján különben az egyszerűsítés épen a községekben válik be legjobban, úgy hogy eddig illetékes helyen panasz sem jelentettek be.

Egyebekben e lap hasábjai mindenkor nyitva állanak a közigazgatás hivatott embereinek s mi fogunk legjobban örövendeni, ha alkalmat adhatunk arra, hogy e nagyfontosságú kérdés részleteit tisztáztassanak.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 15 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 12 órakor ülést tartott. A tanácskozás tárgyát a gimnázium-utcai csatornázásra beérkezett ajánlatok megbirálása képezte, melyről lapunk más helyén szólunk.

— **Uj pénzügyigazgató-helyettes.** A pénzügyminiszter Kiss János nagybecskereki pénzügyi titkár a segesvári pénzügyigazgatósághoz pénzügyigazgató-helyettesé nevezte ki.

— **Uj anyakönyvezetők.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontál vármegyében a doláci anyakönyvi kerületbe Viczme Ferenc helyettes jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a nagyikindai Vengyel Géza városi jegyzőt, a doláciba Neulich Antal népkolai tanítót, a tógyériba Országh József h. segédjegyzőt, a deszkibe pedig Matuzka János segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki és őket Neulich Antal kivételével — a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

III.

Asszonyom,
— itt mellékelem az unokahugom levelét. Mindent megtud belőle . . .

En csak azt érzem, hogy összeszorul a szívem . . . A multa gondolok. A multa, mikor még együtt mosolyogtunk a tavaszba. Együtt, mi ketten. Ön, a gyermekleány és én, a siheder . . . Nem folytatom.

En megtartottam a szavam: nőtlen maradtam . . . Most zománcozzuk be a fiatalok jövőjét, feledjük a mult boruját. Szegény bátyám árvája, Hermine, megérdemli az ön derek fiát. Legyen ezeknek a jövője boldog.

Az ön kész hive
Mathieu Sagaud.

IV.

Uram,
— én is mellékelek levelet: a fiamét. . . . A mult: álom. Talán sohasem történt meg. De a jövő, ezeknek a jövője, legyen boldog.

A régi tisztelettel:
Amélie Yvard.

Már most a történeti hűség kedvéért ide kellene írnom, hogy Hermine Sagaud és Paul Yvard, mérnök, egymáséi lettek. Aminthogy, így is történt. Nem beszélék erről részletesen. De a leveleket leirtam. Utolsó hangig igaz a tartalmuk. És egy szót sem tudtam az én régi jó ismerősöm szavára felelni, mikor így szólt:

— Az élet maga hozza létre a legszínesebb, legharmónikusabb novellákat . . .

Francois Coppée.

— **Bíróági kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Bitskey Andor pancsovai kir. törvényeségi aljegyzőt a zólyomi kir. járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

— **Tisztelgés az alispáni helyettesnél.** A községi közg. tanfolyamhallgatók 12 tagu küldöttsége, élükén Pokreč János elnökkel, Szilágyi Albert tb. főjegyző, tanfolyami előadó vezetésével tegnap ünnepélyesen megkérte dr. Vinczehidly alispáni helyettes, hogy a hallgatóság zászló alapjának gyarapítására rendezett gyűjtést a vármegye községeinél is engedje meg, úgy hogy az adományozandó összeg a közs. költségvetés keretében felvehető legyen. Alispáni helyettes a küldöttséget igen szívesen fogadta s válaszában a hallgatóság kérelmét meleg rokonszenvvel teljesíthetőnek jelentette ki.

— **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földmívelési miniszter Balku Gyula nagyszentmiklósi lakosi Torontálmege nagyszentmiklósi járására a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Tanári előléptetés.** A vallás és közoktatási miniszter Szörényi József és Havas Tivadar verségi áll. főreáliskolai tanárokat jelen minőségükben a VIII. fizetési osztály 3 ik fokozatába kinevezte.

— **Jegyzői értekezlet.** A mult szerdán dr. Mihálovich Ödön m. arvaszéki elnök Török-Kanizsára érkezett s a járási jegyzői kart értekezletre hívta össze a közigazgatás egyszerűsítése folytán szükségessé vált újabb arvaszéki teendők megbeszélése végett. A tanulságos megbeszélések után Jankovics Sándor, deszki jegyző föl-hívta az arvaszéki elnök figyelmét arra, hogy a jelenlegi szervezet szerint a községi jegyzők idejének jó részét a pénzügyi közegek részorjába tartozó állami teendők ellátása veszi el s ha azt akarja a megyei hatóság, hogy a tulajdonképpeni jegyzői teendőket megfelelően elvégezhessek a nótáriusok, első sorban az állami teendők alól kell őket felszabadítani. Az arvaszéki elnök a felszólalásra válaszolva, megígérte, hogy közbenjár a dologban.

— **Darányi miniszter pancsovai diszpolgári oklevele.** Pancsova város törvényhatósága nevében f. hó 31-én nyújtja át a küldöttség Darányi miniszternek a diszpolgári oklevelet. A küldöttség tagjai: bajsai Zákó Milán főispán, Mattanovics Adolf polgármester, dr. Karattur v. ügyész és Pavlovics György v. főmérnök, dr. Lazárevics, dr. Alexics, dr. Seditinsky, Graff J. Pál, Radda dr., Christian Antal th. biz. tagok.

— **Uj kegyesrendi tanár.** Arendt Endre kegyesrendi áldozár, a nagybecskereki kaszinó derék alkalmazottjának Arendt Ferencnek jeles képzettségű fia, most tette le szép sikerrel a tanári vizsgát.

— **Szabad lyceum.** Tegnap délután a szabad lyceumban Somfai János, a „Torontál” segédszerkesztője tartott felolvasást az „ujság”-ról. A felolvasó a terjedelmes anyagot igen ügyesen csoportosította s bár az egész világ sajtójával foglalkozott s így el nem kerülhette a sok számadatot, előadása sohasem vált fárasztóvá és még kevésbé unalmassá. Ellenkezőleg a hallgatóság azt sajnálta, hogy az előadónak alig egy óra állott rendelkezésre s így mellőznie kellett igen sok részletet az újságírók életéből meg a főző konyhából s el nem mondhatta azt a sok érdekes vigés szomorujátékot, mely sajtó és közönség között játszódik le naponta, egyszóval mellőznie kellett nem egy olyan dolgot, melynek fejtegetését a közönség, különösen egy sokat tapasztalt újságíró szájából igen szívesen hallgatott volna meg. Somfai szívesen fogadott munkát fog végezni, ha a jövő ciklusban egy újabb felolvasásban foglalkozik ezekkel az intimitásokkal. A munkásegylet nagytermét ezúttal is nagyszámu közönség töltötte meg, mely lelkes éljenzéssel jutalmazta Somfai époly érdekes, mint tanulságos felolvasásáért. A Szabad Lyceum fáradhatatlan vezetője, Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi iskolai igazgató, külön köszönetet mondott Somfainak az élvezetes felolvasásért.

A szabad lyceum vezetősége ma este 1/2 órakor a kaszinóban értekezletet tart.

— **Nikolics Fedor báró utódja.** Temesvárról írják: A Temesi Agrár-Takarékpénztár legutóbbi közgyűlésén Nikolics Fedor báró elhunytával megüresedett elnöki állásra Nákó Sándor grófot választották meg, aki az erről szóló távirati értesítésre azonnal válaszolva, az új tisztséget köszönettel elfogadta.

— **Alföldi-lakoma.** A kaszinó-társulat legutóbbi közgyűlése Alföldi Ede járásbíró egyhangulag megválasztotta aligazgatónak. Társas életünk e népszerű tagjának barátai szívesen ragadták meg az alkalmat, hogy Alföldit ünnepeljék s tiszteletére szombaton este a kaszinó éttermében ünnepi lakomát rendeztek. Alig kell talán hozzátennünk, hogy az ünnepeltre számos sikerült felköszöntőt mondtak. Különösen Bielek Antal tb. megyei főjegyző, ki ez alkalmából igen szellemes „röpiratot” adott ki, dr. Végh Lajos városi főügyész és dr. Iványi Mór, humoros ünnepi beszédekkel mindvégig a legjobb hangulatban tartották a különben is mindig jókedvű baráti kört, mely éjjelig mulatott együtt.

— **Előadás az ifjusági egyesületben.** A nagybecskereki ifjusági egyesületben tegnap délután Fischer Mór állami tanító tartott előadást a gőzerőről és a villamosságáról. Ezen előadás méltó folytatása volt Szenes Adolf polg. isk. tanár mult heti előadásának. Fischer érdekesen adta elő a gőzerő alkalmazásának történetét, bemutatta és alaposan megmagyarázta a Lang Antal helybeli gépész által készített, a nagybecskereki iparkiallítás alkalmával feltűrést keltett remek kivitelű gőzgépet. Röviden ismertette a villamosságot és annak alkalmazását. Az ifjuság, mint Banyai igazgató Fischerhez intézett köszönő szavaiban kiemelte, valamint a méhecske dusan megrakottan hagyja el a virágkelyhet, hogy a sejtéket minél jobban megtöltse, úgy az ifjuság ismét látókörét kibővítvé, újabb ismeretekkel megrakottan hagyja el az egyet helyiségeit. Az ifjuság nevében Banyai igazgató köszönte meg meleg szavakban Fischer állami tanító szép, érdekes és minden ízben tanulságos előadását. Az ifjuság az előadót tapsokkal és lelkes éljenekkel jutalmazta.

— **Előadás Felső-Muzslyán.** A felsőmuzslyai ifjusági egyesület kérésére a nagybecskereki szabad liceum tegnap előadást rendezett Felső-Muzslyán. Az előadást Szenes Adolf, a felsőkereskedelmi és polgári iskola jeles tanára tartotta a növények életéről s a nagyszámu hallgatóság élénk figyelemmel és tetszéssel hallgatta az érdekes és tanulságos előadást. Az előadón kívül Knyaskó Lajos, a szabad liceális előadások buzgó szervezője, továbbá Hegedűs János anyakönyvi felügyelő és dr. Váraday Imre ügyvéd rövid beszédekben megmagyarázták a tanulást és fontosságát s egyben Knyaskó igazgató elismerését fejezte ki a felsőmuzslyai ifjusági egyesületnek buzgóságáért, melylyel a nép nevelésével fáradozik.

— **A munkásképző-egylet közgyűlése.** A nagybecskereki munkásképző és társas-egylet Homa Kálmán elnöklésével tegnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlést. Az elnöki, pénztárosi és könyvtárosi jelentések tudomásul vétele után a közgyűlés elhatározta, hogy miután a lefolyt évben a magyar könyvek olvasása a tagok között rendkívül elterjedt s mivel az egyletnek 1200 német mű mellett csak 106 magyar műve van, ennek következtében az egylet magyar könyvek beszerzése céljából kérvényt fog intézni a földművelésügyi miniszterhez, akinek hatáskörébe tartozik a munkás könyvtárak fölötti felügyelet. A közgyűlés elhatározta továbbá, hogy a beiratási díjakat április és május hóra eltörlik, mert ezáltal vélik elérni azt, hogy a munkás körökből mind többen és többen fognak az egyesületbe belépni. Ezután a közgyűlés Knyaskó Lajos áll. felsőkereskedelmi igazgatót, a ki a szabad liceumi előadások szervezésével a munkásképző-egyletnek nagy szolgálatot tett, tiszteletbeli tagnak választotta meg. A közgyűlés ezután áttért a tiszviselők megválasztására. A választás eredménye a következő: Elnök: Homa Kálmán; alelnök: Szöllőssy Károly; pénztáros: Köhler Károly; ellenőr: Kugler Sándor; jegyző: Czimmer Károly; könyvtárosok: Machalek Ferenc és Mayer Antal; háznagy: Streff Mátyás. Választmányi tagok: Bäuerle Pál, Havlicsek Károly, Merschdorf Pál, Molnár György, Machalek Ferenc, Penovátz Antal, Seprős Valter és Weiterschan Péter. Póttagok: Henczl Miklós és Milovánov Sándor. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

— **Iparhatósági ülés.** Ma délelőtt 11 órakor a városházán iparhatósági ülés volt. A hatóság 9 kereskedés és 12 különböző mesterség üzésére adott engedélyt, azonkívül 6 törles történt.

— **Gépészek és művezetők egyesülete Nagybecskereken.** A helybeli és vidéki gépészek és művezetők az „Országos gépész-, művezető-egyesület és nyugdíjintézmény”-nek fiókjaként Nagybecskereken gépész- és művezető-egyesület alakulását tervezik s az alakuló közgyűlés 1903. évi április hó 19-én délután 3 órakor az Ellmer-féle vendéglőben fog megtartatni. Az alakuló főkegyesületnek tagjai csak gépészek, művezetők,

vas- és fémipari munkások lehetnek. Az egyesület alakulása, tudva azt, hogy saját érdekében csak egyesülve tehetnek valamit iparosaink, mindenestre fontos a szakemberekre.

— **A szerb egyházi dalegylet hangversenye.** A nagybecskereki szerb egyházi dalegylet folyó évi április hó 12-én, azaz husvét vasárnapján, a szerb hitközségi épület olvasótermében ugynevezett egyházi hangversenyt rendez, amelyre az előkészületek már nagyban folynak.

— **Rendtelenség a temetőben.** Ismételten szóvá tettük azokat a tarthatatlan állapotokat, melyek minden jóízű embert a róm. kath. temetőben bosszantanak. Legujabban ismét panaszt vettünk, melynek annál is inkább egész terjedelmében adunk helyet, mivel annak alaposságában egy percig sem kételkedünk. Ime egy fájdalomsgújtotta apa panasza, melyet meg fognak érteni mindazok, kik valaha egy kedves halottat sirattak.

Mióta kedves halottaim (3) vannak a helybeli róm. kath. temetőben, többször megyek ki a felejtethetetlenek sírját meglátogatni. S itt mit látok? Mintha közpác volna a temető. Nincs annak még olyan felügyelete sem, mint a vásártérnek. A németváros közeli neveletlen gyermekei csorda módjára száguldnak a sírok sorain minden irányban s ha szölok, akkor van csak az ember kitéve a legnagyobb szemtelenségek egész sorozatának. Elszaladnak, de csak azért, hogy amíg az ember el nem távozik, üldözik, csufolkodnak stb. kimondhatlan otromba gorombaságokat kiabálnak utána. Hogy ki tehet erről, nem tudom. De az mégis csak türhetetlen, hogy pl. a múlt évben kis leányom sírjára ültetett 3-4 cserépvirágot pár nappal később elloptak a sírról. A kérdőre vont sírásó aztán utána járt a dolognak, megtalálta egy közeli ház ablakában a virágokat és visszavitte. Hogy történt-e büntetés, nem tudom. A sírásó állítja, hogy az illető tolvajok anyját a rendőrségnél bejelentette. A temető nem játéktér, nem megbotránkozni megünnök oda s hiszem, hogy a tek. szerkesztő ur igazat adva nekem, mindent megtesz, hogy a baj orvosoltassék.

Egy apa.

Ajánljuk a kétségbeesett apának panaszát az illetékes hatóság, különösen a róm. kath. hitközség figyelmébe, mely bizonyára módot fog találni a visszaélések megszüntetésére.

— **Román-egyházi választások.** Az aradi gör. keleti román szentszék területére eső esperességekben vasárnap tartották meg a zsinat világi, csütörtökön pedig az egyházi képviselőinek választását. A választások, amelyek három éves mandátumot adnak a zsinat új tagjainak, majd mindenütt nagy küzdelemmel jártak. Az egész választás újabb mérkőzése az egyházmegye két frakciójának: a Hamsea- és a Mangra-pártiak. Az eredményt hivatalosan a serutinium állapítja meg, a világi helyekre most vasárnap, egyházi helyekre később. Az esperességek egyes közsegeiből peesét alatt beküldik a választási jegyzőkönyveket az esperesség központjába, a hol az elnök összeadja a szavazatok számát s az eredményt konstatálja. Mindazonáltal az eredmény, az egyes egyházakból beérkezett tudósítások szerint már körülbelül most ismeretes s így konstatálhatjuk, hogy Torontálmegyében a n a g y s z e n t m i k l ó s i kerületben Opreán Nesztor dr. t (Mangraista) és Mezin Valér temesvári ügyvédet (Hamseaista) választották meg.

— **Ünnepelt tisztartó.** Rogendorfból írják lapunknak: Rausch László helybeli uradalmi tisztartót, aki itt 12 évig hivataloskodott, gróf Csekonics Endre v. b. t. t. nagybirtokos tudvalevőleg vesziprémmegei Enying nevű birtokára helyezte át. Rausch új állomása elfoglalására e hó 24-én utazott el családjával s az elutazás alkalmával a község lakossága és az uradalmi alkalmazottak szép ovációban részesítették. Az ittvarnok-rogendorfi vasúti állomáson nagy számmal jelent meg a község lakossága, és kivonult az összes uradalmi cselédség zenekarral, hogy a köztisztviselőt és közszeretben álló uradalmi tisztitól elbucuzzon. A ragaszkodásnak és szeretetnek ez a nyilvánulása olyan benyomást tett a távozó tisztre, hogy azt nyilvános bucsuszó nélkül nem hagyhatta s meleg szavakkal köszönte meg a megtiszteltetést. Azután Momirov Miklós Rogendorf község bírája bucsuzott el szép beszédben a tisztartótól, akit ilyenformán a legszébb emléket kíséremek új állomáshelyére.

— **A Gimnázium-utca csatornázása.** Annak idején részletesen foglalkoztunk dr. Perisics Zoltán polgármesternek a városi képviselőtestület elé terjesztett azon indítványával, mely a Gimnázium-utcában létesítendő földalatti csatornával foglalkozott. A polgármesternek ezt az indítványát tudvalevőleg a képviselőtestület elfogadta s megbizta a város tanácsát, hogy a csatornázási munkálatokra pályázatot hirdessen. A pályázat a mai nappal lejárt s a beérkezett ajánlatokat ma délelőtt 9 órakor bontották fel a polgármesteri hivatalban. A csatornázási munkálatokra összesen

két ajánlat érkezett be. Az egyik Hoff Nándor és társai cég ajánlata, a melyben a vállalkozók kijelentik, hogy az előirányzott 5200 koronából 14%-ot hajlandók engedni. A másik ajánlat Laube Péter és ifj. Léth Fülöp nagybecskereki építő-vállalkozók tették, a kik az előirányzott összegből 19 1/2%-ot hajlandók engedményezni. Az ajánlatok fölött a mai tanácsülés határozott, a mely szerint a tanács Laube Péter és ifj. Léth Fülöp ajánlatát fogadta el s rájuk bizta a munkát.

— **Uj járásbírósi épület Török-Kanizsán.** Megemlítettük a napokban, hogy Török-Kanizsán új járásbírósi épületét szándékoznak építeni. Mint ottani tudósítónk jelenti, a nagyikindai törvényszék elnöke most fölhívta az építési vállalkozókat az épületre vonatkozó ajánlattételre. Az eddigi tervek szerint az új törvényszéki palota 140 ezer korona költséggel épül föl, egy emelete fölött két toronnyal. Kezdetben arról is szó volt, hogy itt helyezik el az adóhivatalt is, de ezt a tervet később elejtették. Az építkezést májusban elkezdik és ősszel már be is költöztetik a hivatalokat.

— **Tűzvész betöréssel.** Mint lapunknak írják, tegnap éjjel Klekken Ringschneider Antal ottani lakos háza kigyuladt s mindenesül leégett. Ugyanakkor Meng János házába, ki házanépével együtt a tűzhöz ment, segíteni az oltásban, ismeretlen tettesek fölhasználva a zürzavart, betörték s elhordták fehérmeműit, ágyneműit, ruháit, sőt butorjait is. A gaz tolvajokat nyomozzák.

— **A tűz áldozata.** Emelítettük, hogy Kovács József muzslyai földmives udvarán pénteken történt tűz alkalmával Kovácsnak Mihály nevű 2 és fél éves fiacskája oly súlyos égési sebeket kapott, hogy a kórházba kellett szállítani. Most újabban arról értesülünk, hogy a szerencsétlenül járt gyermek seibeibe még aznap este belehalt.

— **Postarabás Román-Kécsán.** Román-Kécsán, mint Temesvárról jelentik, szerdán este kirabolták a postaszolgát, aki egy 4200 koronát tartalmazó postaszakot a vasútra készült vinni. Az esetet bejelentették a temesvári postaigazgatóságnak, amely a vizsgálat megindítása végett Demkó Jenő titkárát küldte ki Kécsára, akinek hamarosan sikerült a tettest kinyomoznia. A postaszolgát, a ki immár husz éve végezte becsületes munkáját, állítólag este a község végén megtámadták, fején súlyosan megsebesítették, úgy, hogy eszméletét veszítette, mialatt elvették tőle a pénzt tartalmazó zsákok. Ágyban fekvé, fején tátonyog sebbel találta Demkó titkár a szolgát, aki jajveszékelve panaszoita el a rablás történetét. A csendőrség erélyes nyomozása dacára még nyomra sem tudtak jönni. Demkó titkár az első pillanatban mindjárt a szolgát gyanúsította, dacára husz éves hűségesszolgái működésének és tátonyog sebének. A hosszas vallatásra a szolga beismerte bűnét és megnevezte cinkostársát, a kit tegnapelőtt Temesvárról, éppen a pályaudvar előtt sikerült egy odaváló oláh paraszt személyében letartóztatni. A pénz néhány korona kivételével megkerült. A postarabókat letartóztatták és Nagyikindára kísérték.

— **Késbe esett gyermek.** Nagy szerencsétlenség történt a napokban Pózsza Szvetozár nagyszentmiklósi lakos házában. Harmadfél éves kis fia egy kis székre állva a pohárszék tetejéről egy éles, hegyes kést levett és oly szerencsétlenül lépett le a kis székről, hogy elesett és a hegyes kés szemén keresztül agyvelejébe fúródott. A szerencsétlen kis gyermek azonnal meghalt. A vizsgálat megindult, hogy nem terhel-e valakit felelősség az ártatlan kis gyermek haláláért.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobb és árai igen olcsók.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március 30-án.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, március 30.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott.

Napirend előtt Lukács László pénzügyminiszter javaslatot terjeszt be négy havi újabb indemnitásról. (Helyeslés a jobboldalról, felkiáltások balról: Nem lesz abból semmi!)

Ezután a Ház folytatja az ujonclét-szám megállapításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását, a melynek során ma Lengyel Zoltán beszélt a javaslat ellen s az egész ülést kibeszélte.

A meráni Erzsébet-szobor.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a meráni Erzsébet-szobor leleplezésénél a királyt Jenő főherceg fogja képviselni.

A trónörökös utja.

Budapest, március 30. (A „Torontál” ered. távirata.) Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje Hohenberg Zsófia hercegnő ma egyiptomi utjukról Bécsbe érkeztek.

A politikai helyzet.

Budapest, március 30. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház mai ülésén a Ház folyosóján élénken tárgyalták a pénzügyminiszter indemnitást kérő javaslatának ügyét s ennek kapcsán a politikai helyzetet. Ellenzéki körökből eredő hírek szerint, az ellenzék egy része csak egy havi indemnitást akar adni s ennek fejében is azt követeli, hogy a katonai javaslatok tárgyalásának megszakításával a kormány tűzze ki tárgyalásra a tisztviselők fizetés-rendezéséről szóló törvényjavaslatot. Az ellenzék másik része hajlandó a négy havi indemnitást is megadni, nem akarván ex-lex állapotot előidézni. A harmadik rész s az ellenzék állítása szerint ez volna a többség, Barabással az élén egyáltalán nem akarja megadni az indemnitást, hanem folytatni akarja a harcot a végletekig. Az ellenzék körében különben meglehetősen izgatott a hangulat, mert állítólag a miniszterelnök lehetőleg rövidre akarja szabni a husvétii szüneteket. Hir szerint ugyanis a miniszterelnök a nagyhét szerdájáig akarja együtt tartani a Házat s a husvétii ünnepek után nyomban folytatná a Ház tanácskozásait.

A német császárné balesete.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlii hírek szerint a német császárné jól töltötte a mult éjszakát s miután ő felsége bal karján csak ugynevezett egyszerű törést szenvedett, a betegség előreláthatólag csak néhány hétig fog tartani.

Az angol király Portugáliában.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Liszabonból jelentik, Edward angol király ma indult el Angliából s április 2-án érkezik Liszabonba, ahol április 7-ig fog maradni. A tervezett bikaviadal elmarad.

A katonai javaslatok ellen.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt ismét két nagyobb küldöttség jött a fővárosba, hogy a katonai javaslatok ellen tiltakozó memorandumot nyújtson át a képviselőház elnökének. Az egyik küldöttség, mely 1000 tagból állott, Monorról jött, a másik küldöttség 250 tagból, Békéscsabaról. A küldöttségeket képviselők vezették Apponyi Albert gróf házelnök elé, ki a szokásos módon válaszolt a küldöttségeknek.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1903. március 30.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilős	50 kilogr. ára		kilős	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	73	7.60	7.70	80	7.95	8.10
Pestvidéki uj	73	7.45	7.60	80	7.85	8.—
Bánsági uj	73	7.40	7.55	80	0.—	0.—
Bácskai uj	73	7.45	7.75	80	0.—	0.—
Ross uj	elsőrendű	kilős		70—72	6.80	6.90
	másodrendű	—		—	6.70	6.75
Árpa	takarmány	—		60—67	5.90	6.10
	égetni való	—		62—64	5.70	5.80
	sörfőzésre való	—		64—66	0.—	0.—
Zab	—	—		39—46	6.40	6.50
Tengeri ó	bánsági	—		—	6.25	6.40
	másnemű	—		—	0.—	0.—

1903. március 30.

TORONTÁL.

5

M e g h í v ó.

Az „Alibunári járási hitelszövetkezet“ (korlátolt felelősséggel) 1903 évi április hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja Alibunáron a községi leányiskolában

V. évi rendes közgyűlését,

a melyre a szövetkezet tisztelt tagjait ezennel meghívja

Dr. Korsós Elemér s. k., vezérigazgató

T á r g y s o r o z a t:

1. Az 1902. évi mérleg-, veszteség- és nyereség-számla előterjesztése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1902. üzleti évről s a felmentvény megadása fölötti határozathozatal.
3. Öt igazgatósági tag választása.
4. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Bizalmi férfiak választása.
6. Az alapszabályok 5. §-ának oly módon való megváltoztatása, hogy a belépési díj üzletrészenként 50 fill. legyen.

Vagyon.

M é r l e g - s z á m l a.

Főkvilapsz.		Összeg		Főkvilapsz.		Teher.	
		K	f			K	f
4	Leltár	1050	—	32	Üzletrészek	194136	23
15	Kötvények	3300	—	44	Tartalékalap	904241	
23	Előleg	20	—		az 1902. évben befolyt belépési díjak	486—	
28	Osztrák-magyar bank	206	30		10% javadalmazás	146582	10994 23
31	Perköltségek	39	78	30	Takarékbetétek	105645	30
33	Váltótárca	341779	48	11	Betétkamatozó	545	56
34	Pénztárállomány	1750	38	12	Átmeneti kamat az 1903. évre	3572	13
				21	Visszleszámított váltó	20000	—
				24	Igazgatósági jutalék az 1902. évben fel nem vett igazg. jutalékok	60—	1525 82
				18	Tiszta nyereség	11726	67
		348145	94			348145	94

Tartozik.

V e s z t e s é g - é s n y e r e s é g - s z á m l a.

Főkvilapsz.		Összeg		Főkvilapsz.		Követel.	
		K	f			K	f
10	Betétkamatozó	5455	63	16	Kötvénykamatozó	170	54
11	Betétkamatozó	545	56	41	Késedelmi kamatozó	492	85
29	Adó	1094	—	36	Váltókamatozó	25515	59
22	Visszleszámítási kamatozó	1090	14				
35	Fizetések	2308	—				
37	Házbér	240	—				
39	Üzleti költség	787	34				
19	Tartalékalap 10% javadalmazása	146582					
24	Igazgatósági jutalék	146582					
18	Tiszta nyereség	1172667					
		26178	98			26178	98

Alibunár, 1902. évi december hó 31-én.

Dr. Korsós Elemér s. k. vezérigazgató. Krsztics György s. k. Oreschkovits Frigyes s. k. Babich Ferenc s. k. Zsura Mojsze s. k. A könyvelésért: Hertelendy József s. k.

Jelen mérleg-, veszteség- és nyereség-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, teljesen megegyezőnek találtuk. Alibunár, 1903. március hó 24-én.

282-1.1

A felügyelő-bizottság:

Knoll János s. k. Mijatov Bada s. k. Pretzlik Ferenc s. k. Id. Sántha Gyula s. k.

5055/II. sz. 1903.

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Zágráb.**Pályázati hirdetés.**

A magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége a Horvát-Szlavonország területén létező vonalait mentén levő szolgálati órák (a vonatkísérő és mozdonyzemélyzet zsebóráinak kivételével) jókarban tartását, javítását és szabályozását az 1903. évi június 1-étől 1906. évi május 31-ig terjedő időre verseny útján átengedni szándékozik, felhívjuk a vállalkozó és iparengedélyvel bíró órásokat, hogy kellőleg bélyegzett ajánlataikat f. évi április hó 15-ikének déli 12 óráig I. szakosztályunkhoz (Zágráb, Trenkova-utca 1. sz. I. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

A horvátországi vonalcsoport áll a Zákányfumei, Sziszek-bródi, Sunja-doberlini, Körös-belovári, Dugoseló, Novska-Vanova, Jaruga-pakráci, Belovár-verőcei és Sziszek-caprag-vginmosti vonalaktól, Sziszek-doberlini, Bród, Pakrác és Verőce állomások kivételével. Az ajánlatban megemlítendő, hogy új vonalak megnyitása esetén a vonat hosszának arányában számítható felülfizetés mellett ajánlattevő hajlandó az új vonalon levő szolgálati órák javítását is elvállalni.

A szerződés tervezete az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában, továbbá osztálymérnökségünkénél a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Zágráb, 1903. évi március hóban.

Az üzletvezetőség.
(Utánnomás nem díjazatik.)

281-2.2

HIRDETÉSEK
FELVÉTELNEK A
„TORONTÁL“
KIADÓHIVATALÁBAN.

41.315/C/II. szám.

M. kir. államvasutak

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar kötelék IV. rész.
2. füzet érvényes 1900. február 1-től.

(Kivételes díjszabás fára stb.)

Folyó évi május hó 1-ével a Frankfurt a/M. (Hauptbahnhof) kir. igazgatóság, Frankfurt a/M. és Main-Neckar vasut, valamint Hanau Nordbahnhof és Hanau Westbahnhof, kir. igazgatóság Frankfurt a/M. állomásokkal való forgalomban, fa (A. fejezet II. szakasz), továbbá kéreg (C. fejezet I. és II. szakasz), valamint vasuti talpfák (D. fejezet) szállítására fennálló díjtételek következőképen felemeltetnek:

Frankfurt a/M. Hauptbhf 0'02 M. 100 kgkint.
Hanau Nordbahnhof 0'02 " " "
Hanau Westbahnhof 0'01 " " "

Ugyancsak f. évi május hó 1-től való érvényességgel a fenti díjszabás „A. fejezet II. szakaszában a m/frankfurti kir. igazgatóság Bockenheime állomására foglalt díjtételek 100 kgkint 0'02 márkával felemeltetnek.

Frankfurt a/M., illetve Hanau pályaudvar megjelölése nélkül feladott küldemények kizárólag Frankfurt a/M. Hauptbahnhofra, illetve Hanau Ostbahnhofra az ezen állomások részére fennálló díjtételek alapján fognak továbbítottatni.

Budapest, 1903. évi március hó 17-én.

A magy. kir. államvasutak
a részes vasutak nevében is.
(Utánnomás nem díjazatik.)

